

Tujerodne drevesne vrste pri nas

AMERIŠKI JAVOR ali NEGUNDOVEC

Ameriški javor ali negundovec (*Acer negundo*) ni naša domorodna drevesna vrsta. Iz Severne Amerike so ga v različne evropske dežele namenoma prinesli zaradi urejanja vrtov in krajine. Negundovec so cenili zaradi njegove okrasne vloge, pa tudi medonosnosti. V Evropi ga štejemo med invazivne tujerodne drevesne vrste.

Predstavitev vrste

Ameriški javor je srednje visoko drevo, ki zraste le redko do 20 m visoko. Je listopadna, vetrocvetna vrsta in dvodomno drevo, ki je lahko večdebello in včasih z nagnjeno ali poleglo rastjo. Koreninski sistem je plitev, a močno razvit. Skorja je tanka, na mladih poganjkih zelena, s starostjo postane siva ali svetlo rjava ter razpoka. Listi so nasprotno razvrščeni iz 3 – 5 (tudi 7) kratkopecljatih, široko suličastih do jajčastih lističev, ki so zgoraj svetlozeleni, spodaj pa nekoliko svetlejši. Enospolni cvetovi so rumeno-zeleni in se na do 3 cm dolgem peclju pojavijo konec marca do začetka maja, pred olistanjem. Plodovi (dolgi 2,5 – 5 cm) so krilati oreški, katerih krilca oklepajo ostri, včasih tudi topi kot.

Širjenje in odstranjevanje

Ameriški javor se širi s semeni in vegetativno. Njegovi najpogostejši habitati so obrežja vodotokov, zaraščajoče kmetijske površine, ruderalna rastišča in nižinski (poplavni) gozdovi. Predvsem v slednjih je njegova invazivnost močno izražena in ponekod tvori samostojne sestoje, kar preprečuje pomlajevanje ostalim domorodnim drevesnim vrstam. Ameriški javor je tudi parkovna vrsta, ki dobro prenaša dolgo časa namočena tla, slana tla, sušo ter z izpušnimi plini onesnažena mestno okolje. Ker ima krhek les, ga hitro prizadane veter in sneg, vendar ima sposobnost hitrega obraščanja.

Na mestih, kjer se ameriški javor preveč razraste in postane invaziven, ga skušamo odstranjevati ali vsaj omejevati. Z žaganjem, sekanjem in puljenjem odstranjujemo nadzemne dele rastline, in če se le da, skupaj s koreninami. Najbolj smotrno je, da odstranjujemo mlade osebke. Pri ravnanju z zelenim odrezom moramo biti previdni, zato svetujemo čim manj premeščanja svežega materiala, ker obstaja možnost ukoreninjenja odstranjenih vej in raznosa plodov v času semenjenja. Priporočeni ukrep je priprava sekancev na mestu odstranjevanja. Njegov les ni zelo cenjen, ker je neobstojen in slabe kakovosti.

V okviru projekta ALPTREES se trudimo, da zainteresirani javnosti čim boljše predstavimo različne tujerodne drevesne vrste. Njihovo poznavanje lahko pripomore k odgovorni rabi teh drevsnih vrst, ki so lepe, a nekatere lahko predstavljajo nevarnost domačim drevesnim in drugim rastlinskim vrstam.

Ponekod v nižinskih (poplavnih) gozdovih tvori ameriški javor samostojne sestoje

Listi so nasprotno razvrščeni iz suličastih do jajčastih lističev

Avtorja:

dr. Aleksander Marinšek, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno ekologijo

mag. Živa Bobič Červek, Skupna občinska uprava Maribor, Skupna služba varstva okolja

Plodovi so krilati oreški